

Diskusija par nedzirdīgo iekļaušanos sabiedrībā

18. septembrī psiholoģes Sandras Freimanis vadībā notika diskusija "Nedzirdīgo iekļaušanās sabiedrībā: dzirdīgo un nedzirdīgo cilvēku attieksme un viedokļi".

Šis pasākums izvērtās interesants un atziņām bagāts. Psiholoģe bija sagatavojusi 10 dažādus apgalvojumus, par kuriem diskusijas dalībniekiem bija jāizsaka savi viedokļi. Tie bija dažādi – gan atbalstoši, gan noliedzoši.

Kopīgs bija atzinums: panākumu gūšanu kā dzirdīgiem, tā nedzirdīgiem cilvēkiem nosaka katra cilvēka mērķtiecība un ģimenes atbalsts.

Jauniešiem ir ļoti grūti izvēlēties nākotnes profesiju, jo nav pārliecības par sevi, kurai ģimenē būtu jāveidojas jau pašā sākumā. Bet nedzirdīgie vecā-

ki bieži saviem bērniem jau no bērnības iestāsta, ka viņi neko nesasnies.

Valodas barjera, ierobežotais vārdu krājums, valsts attieksme, skolā iegūtās vājās pamatzināšanas, dzirdīgo aizspriedumi un stereotipi – tie ir iemesli, kas būtu jānovērš.

Visi bija vienprātīgi, ka jārada līdzvērtīga vide un attieksme, lai nedzirdīgie būtu vienādās pozīcijās ar dzirdīgiem cilvēkiem, lai viņi būtu konkurētspējīgi un līdzvērtīgi visas jomās.

Papildus skatīt prezentāciju LNS mājaslapas sadaļā "Prezentācijas"▲

Atvērto durvju diena biedrībās

19. septembrī visās LNS biedrībās un LNS mītnē Rīgā notika Atvērto durvju diena.

Valmieras biedrībā ieradās 4 pārstāvji no Rūjienas novada, Lodes pagasta sociālās aprūpes centra. Darbinieki vēlas apgūt zīmju valodu, jo viņu aprūpē ir viens vīrietis daļēji vājdzirdīgs, kas audzis nedzirdīgo ģimenē (*attēlā*).

Biedrībā viesi uzzināja par iespējām apgūt latviešu zīmju valodas pamatus, un arī kādu surdotehniku klients var saņemt.

Daugavpils biedrībā viesojās Latvijas Radio 4 darbinieks. Pie rēzekniešiem ieradās reportiere un fotogrāfs no Rēzeknes Vēstīm, no Latvijas Radio – žur-

nāliste. Bija arī sieviete no Neredzīgo biedrības.

Rīgā, Rehabilitācijas centrā ieradās filmēšanas grupa no TV Pirmā Baltijas kanāla, lai veidotu raidījumu ar devīzi: "Viņi mūs nedzird, bet mēs – viņus?". Raidījumu var noskatīties LNS mājas lapā Jaunumos (raksts "Par mums – TV Pirmajā Baltijas kanālā (video)").

Citās biedrībās sapulcējās paši biedri. Notika arī pasākumi, piemēram, Kuldīgas biedrībā nodarbība ar psiholoģi Natāliju Beļakovu, pēc tam sieviešu klubīš. ▲

Vai nedzirdīgie var būt asinsdonori?

Nedzirdīgo nedēļas pasākumu ietvaros 20. septembrī Rītausmā notika tikšanās ar Valsts asinsdonoru centra Donoru nodaļas vadītāju Tamāru Kļavenieci.

Viņa atbildēja uz pašu galveno jautājumu: vai nedzirdīgie var būt asinsdonori? Jā, var! Bet, dodoties nodot asinis, noteikti vajag līdzti tulkus.

T. Kļaveniece pastāstīja, ka nevar būt donors katrs, kurš grib. Ir vesels saraksts ar slimībām – ja cilvēks ar tām slimo, donors nedrīkst būt. Par donoru var būt tikai vesels cilvēks. Pirms kādu atzīst par asinsdonoru, tiek pārbaudīts viņa veselības stāvoklis.

Donors vienā reizē var

nodot 500 mililitru asiņu, ieskaitot analīzes. Sieviete gadā var nodot asinis 4 reizes, bet vīrieši – 6.

Lektorei tika uzdoti daudzi jautājumi, piemēram: vai nedzirdību var nodot ar asinīm? Atbilde: tādu pētījumu nav. Jautājums: kā rodas asins vēzis? Atbilde: to nevar pateikt.

"Kopsoli" novembra numura ievietosim detalizētāku informāciju par asinsdonoriem. ▲

Par veselīgu dzīvesveidu ikdienā

21. septembrī notika veselīgam dzīvesveidam veltīti pasākumi LNS mitnē Elvīras ielā 19.

No rīta nūjošanas entuziasti devās nūjot uz Arkādijas parku. Pēc tam vairāk nekā 20 zinātkārie piedalījās uzturspeciālistes Dainas Rusules nodarbībā “Veselīgs dzīvesveids ikdienā” (*attēlā*). Speciāliste pastāstīja par galvenajām pārtikas grupām. Par katru produktu grupu D. Rusule sniedza rekomendācijas. Bija daudz jautājumu un tie liecināja, ka cilvēku apziņā valda daudzi nepamatoti, kaut kur izlasīti mīti. Piemēram, ka kartupeļus nedrīkst ēst kopā ar gaļu, ka gurķus nedrīkst ēst kopā ar tomātiem, ka piens tiek ražots no piena pulvera un tamlīdzīgi. Speciāliste atzina, ka to dzird bieži, bet tā nav patiesība.

Nodarbībā bija jūtams, ka cilvēki tomēr arvien vairāk piedomā pie sava uztura. Par to liecināja daudzie jautājumi lekcijas gaitā.

Daina uzciņāja klātesošos ar veselības kokteiļi, ko pati gatavoja turpat uz vietas. Katram apmeklētājam tika līdzo-ta krāsaina palīglapa ar veselīga uztura ieteikumiem – kādus produktus ieteicams lietot, no kādiem vajadzētu atturēties. Visi varēja dabūt arī uz vietas izgaršotā veselības kokteiļa recepti ar novēlējumu – baudiet uz veselību! ▲

Pētī zīmju valodu

22. septembrī Rītausmā sanākušie tikās ar somu valodnieci un zīmju valodas pētnieci doktoru lietīšķajā valodniecībā Ritvu Takinenu.

Viņa sniedza lekciju “Zīmju valoda kā viena no valodām bērniem un jauniešiem ar iekšausu implantu”, minot piemērus no sava ilggadīgā pētījuma par šo aktuālo tēmu. (*Plašāks raksts – nākamajā KS nr.*) ▲

Senā un jaunā māksla

Pagājušā gadsimta 19 nedzirdīgo autoru 55 mākslas darbu kolekcija “Latvijas nedzirdīgo mākslas mantojums” (*augšējā attēlā*) bija skatāma LNS Vēstures muzejā Rītausmā.

LNS grupas “Cerība” 12 mākslinieku 57 darbi glezniecības žanrā (1997 – 2017, *apakšējā attēlā*) savukārt bija izvietoti Rītausmas foajē. ▲

Kā paplašināt savas iespējas

Starptautiskā nedzirdīgo diena Rītausmā sākās ar LNS prezidentes Sandras Gerenovskas uzrunu. Viņa iepazīstināja publiku ar viesi no tālās Amerikas – Arkādiju Belozovski.

Sekoja viņa lekcija “Personas identitāte un pašvērtējuma nostiprināšana nedzirdīgo kopienas ietvaros”. Nosaukums sarežģīts, bet lektors visu prata izskaidrot vienkārši, ar piemēriem. Viņa tēmu loks bija ļoti plašs – par cilvēkiem – dzirdīgiem un nedzirdīgiem, to raksturu, ar ko tie atšķiras niansēs. Piemēram, skaudīgie, nenovīdīgie cilvēki ir divu veidu: tie, kuri pirmie grib dabūt tādu pašu auto kā tev, bet otrie vēlas, kaut tev

tāda auto nemaz nebūtu.

A. Belozovskis stāstīja par nedzirdīgo komunikāciju, par dzīvesveidu, par iespējām un to paplašināšanu. Viņš aplūkoja nedzirdīgo perspektīvas no dažādiem viedokļiem: psiholoģiskā, rehabilitācijas, reliģijas, medicīnas utt. Viņš plaši izvērta tēmu par diskrimināciju, aizspriedumiem un stereotipiem. Lekcija ilga 3 stundas, bet publika uzmanīgi sekoja lekcijai līdz pašām beigām. ▲

Nedzirdīgo diena nosvinēta!

Svētku svinības Rītausmā sākās ar jauno LNS Goda biedru sveikšanu, kuriem šo nosaukumu piešķīra Latvijas Nedzirdīgo savienības 19. kongresā. Atgādināsim viņu vārdus: **Līga Bauere, Indulis Pāže, Lilita Janševska, Guļiko Kandelaki, Anna Moiseja, Dzintra Ligita Herbste, Ainārs Osmanis** (1. attēlā no kreisās). Diemžēl nebija ieradusies **Jaurīte Groma** un **Dace Piterniece**.

Koncertu tradicionāli ievadīja pašu mazāko censoņu uzstāšanās.

Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes "Dzintariņš" sestās grupas bērni ar lielu atbildību parādīja uzvedumu "Vilks un kazlēni". Savukārt dzirdīgie bērni no Babītes pirmsskolas izglītības iestādes (2. attēlā) parādīja mūsu publikai melodramāciju "Kā rūķītis konfektes stādīja". Viņi pie mums uzstājās pirmo reizi!

Tad nāca jau lielāki bērni – no Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem, Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra un Daugavpils Logopēdiskās internātpamatskolas – attīstības centra. Šķiet, vēl nekad LNS koncertos tik plaša bērnu līdzdalība nav bijusi.

Tālāk pasākuma norisē uzstājās biedrības – Liepājas, Daugavpils & Pļaviņu, Rīgas (Jelgavas grupa), Smiltenes, Ventspils, Kuldīgas, Rēzeknes, Valmieras reģionālo biedrību pašdarbnieki. Neizpalika arī citi kolektīvi – no Rītausmas, Jauniešu centra un dienas centra "Rītausma".

Koncerta noslēgumā LNS prezidente Sandra Gerenovska pasniedza Prezidenta pateicību **Regīnai Rizikai** (par izstādes „Latvijas nedzirdīgo mākslas mantojums” veidošanu LNS 19. kongresam un Starptautiskajai nedzirdīgo nedēļai – 2017), **Santai Kesenfeldei** (par LNS mākslinieku kopas „Cerība” darbu izstādes veidošanu LNS 19. kongresam

un Starptautiskajai nedzirdīgo nedēļai – 2017), **Ivaram Kalniņam** un **Kristapam Legzdiņam** (par ieguldījumu videoprezentācijas „Vai nedzirdīgie var būt asins donori?” sagatavošanā Starptautiskajai nedzirdīgo nedēļai – 2017).

Arī visi kolektīvi, kas piedalījās koncertā saņēma LNS Pateicību par nedzirdīgo kultūras un tradīciju

stiprināšanu, piedaloties Starptautiskās nedzirdīgo dienas koncertā.

LNS Pateicība par piedalīšanos izstādē "Latvijas Nedzirdīgo mākslas manto-

jums" tika pasniegta **Laurai Kļaviņai, Ērikam Kravalim, Jurim Spēkainim – Spēkais, Irīnai Utreckai, Vasilijam Pantjam, Mārai Rikenai, Ivaram Vili-pam, Jānim Priedītim, Gunai Priedei, Normundam Sebrim, Līgai Bauerei, Jānim Austrumam, Dacei Lācei, Jurim Grundulim (sen.), Nikolajam Dambergam, Jurim Veidemanim, Daigai Cielavai.**

Visi tradicionāli nodziedāja LNS himnu "Še, kur līgo priežu meži".

Visas dienas garumā Rītausmas foajē bija apskatāma mākslinieku kopas "Cerība" 12 autoru mākslas darbi, bet LNS Vēstures muzejā – 19 nedzirdīgo amatiermākslinieku darbi no pagājušā gadsimta.

Lielajā zālē turpinājās rosība arī tad, kad koncerts un apbalvošana beidzās, – tika izkārtoti galdi, formētas gudriņu komandas erudīcijas konkursam. Kā teica konkursa organizatore LNS viceprezidente Inese Immure, tāds pasākums Nedzirdīgo dienā vēl nav bijis un arī tik plašā mērogā nav noticis.

Konkursā "LNS gudrinieki – 2017" bija septiņas kārtas, katrā astoņi jautājumi. Uz katru jautājumu tika doti 4 atbilžu varianti, vajadzēja izvēlēties pareizo. Sešas kārtas bija šādi jautājumi. Bet 7. kārtā bija savādāk. Tika demonstrēts video – dažādu valstu zīmju valodā pateikts kāds vārds/jēdziens. Vajadzēja uzminēt, ko tas nozīmē, pateikt vārdu, kas atbilstu zīmei.

Galū galā tika saskaitīti punkti un izrādījās, ka divām komandām vienāds punktu skaits. Tās nu tika aicinātas uz skatuves un vajadzēja atbildēt uz papildus jautājumu: cik LNS bija biedru uz šāgada 1. janvāri?

Uzvarēja komanda "Vienkārši mēs" (Smiltenes RB – **Aiva, Lida Šilinskas, Anita Ceple, Ingrīda Ozola**) un līdz ar to ieguva 3. vietu. Pirmo vietu ieguva komanda "Meln balts" (Rīgas RB – **Aldis Strožs, Rūdolfs Kesenfelds, Madara Indriksone, Dzintra Intsone, 3. attēlā**). Otrajā vietā ierindojās "Rītausma" (**Inguna Čauna, Juris Grundulis jun., Inita Puhovska, Dace Bozdžane**).

Uzmanību! Erudīcijas jautājumus publicēsim nākamajā numurā – ikviens varēs pārbaudīt savas zināšanas LNS vēsturē. ▲

Texts: Zigmārs Ungurs

Foto: Juris Grundulis un Valdis Krauklis